

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

[3]. Він розглядає ідентичність як складне особистісне утворення, що має особистісну тотожність, цілісність, відчуття і усвідомлення себе незмінним незалежно від зміни ситуації і ролі. Автор також стверджує, що «...особистість, яка успішно впоралася з процесом самоідентифікації, переходить від пошуку себе до практичної самореалізації» [1].

На нашу думку, повна ідентифікація, яка стосується побудови життєвого проекту особистості полягає у відповідях на такі запитання: Хто я є? Ким я хочу бути? Яка моя мрія? Яким є моє соціальне становище? Яких цілей я хочу досягти, які ставлю перед собою, а яких я можу собі дозволити домогтися? Від чого я залежний і як мною можна керувати? Чим би я займався, якби можна було нічого не робити? Що б я міг робити з ранку до ночі без перерви і мені було б добре від цього? Що б я робив, якби у був вихідний і я захотів трохи попрацювати? Що я можу робити таке, за що люди готові платити великі гроші?

Життєве проектування у наш динамічний і цілком прагматичний вік є ефективною тактикою життєтворчості. Цей багатоаспектний процес вимагає розряду соціальних умов формування життєвої перспективи, розвитку професійного і життєвого світогляду людини, ефективності у вирішенні різнопланових задач, діяльнісного, творчого, інтелектуального потенціалу та найголовніше, самоідентифікації, що «...являє собою внутрішню, самостворюючу цілісність, самовизначення, що включає вибір цілей, цінностей і переконань, яким людина слідує в житті» [2]. Ідентичність виступає «міцним підґрунтям» для побудови життєвого проекту, конгруентного особистості, з ресурсною реалізацією його в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Александров Ю. В. Психология развития : навч. посіб. / Ю. В. Александров. – Харків : ФОП Панов А. М. , 2015. – С. 284.
2. Психодиагностика. Теория и практика : учеб. для бакалавров. – 4-е изд., пер. и доп. / под ред. М. К. Акимовой. – М. : Рос. гос. гуманитар. ун-т, 2014. – 631 с.
3. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис : пер. с англ. / общ. ред. и предисл. А. В. Толстых / Э. Эриксон. – М. : Флинта, 2006. – 342 с.

УДК 159.923:165.242.1

КОМУНІКАТИВНА КРЕАТИВНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ САМОПІЗНАННЯ ІНДИВІДА

Якимчук Мирослава, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Борейчук І.О., старший викладач

Насамперед, креативністю називають творчі здібності, втілення з своєї точки зору якихось фантастичних ідей, що входять в структуру

обдарованості особистості в якості незалежного фактору. П. Торренс пропагує таку думку, що креативність включає в себе чутливість до визначення проблем, вирішення дефіциту знань, адекватному розв'язку сумнівних питань [5]. Щоб спростити дане твердження використовуються різноманітні тести на мислення, опитування, аналіз діяльності цілком. Проте не кожен володіє нею, тому існує методика зміцнення та поліпшення креативності комунікацій. Хороша і якісна комунікація сприяє зміцненню відносин в оточенні. Це не проста, нудна, повільна і нецікава мова, а зовсім протилежне переліченому [4].

У зв'язку з тим, що показники комунікативної креативності є біполярними континуумами (яскрава вираженість компонента та низька його вираженість), можна очікувати «віддзеркалення» профілів комунікативної креативності у осіб з різним ступенем упевненості у собі, соціальної сміливості, ініціативності в соціальних контактах. Отже, комунікативна креативність упевнених у собі осіб характеризується, насамперед, вираженими показниками з боку незалежності, конфліктності та емоційної стійкості [5]. Це особистості, які мають власну позицію та відстоюють свою точку зору. Вони ігнорують соціальні умовності та авторитети, схильні до авантюризму, ігнорують чужі судження, якщо вважають їх неправильними, мають загострене почуття справедливості. Такі особистості не схильні до обурення та суворого осудження, вони вміють управляти власними емоціями, що свідчить про наявність емоційної зрілості. У них виявлена достатня вираженість загального рівня комунікативної креативності, що виявляється у здатності встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми. Найменш вираженими показниками в профілі їх комунікативної креативності є комунікативна компетентність та конфліктність [1]. Така креативність відстоюється високою наполегливістю, метою і силою йти вперед до чогось, навіть коли це не на власне благо. Даний вид людей дуже залежить від думки оточуючих, їхнього осуду, вони легко засмучуються і піддаються керуванню.

Комунікативна креативність осіб з високим рівнем соціальної сміливості характеризується незалежністю від авторитетів, вони демонструють мінімальне вподобання соціальному впливу, виявляють наявність власної позиції, ігнорують чужі судження, якщо вважають їх неправильними. Мають загострене почуття справедливості, володіють прямолінійністю, люблять привнести щось особливе. Часто використовують конфлікти для розвитку ситуації і особистісного зростання. Схильні маніпулювати іншими людьми та вміють приховувати свої справжні наміри, щоб за допомогою відволікаючих маневрів досягти своєї

мети. Вміють знаходити підхід до людей, особи легко вступають в контакти з новими людьми, вміють ефективно та успішно виступати перед величезною аудиторією, завжди можуть підтримати розмову, тобто вміють органічно вливатися у взаємодію, розвивати її хід [1]. В аспекті емоційної зрілості особистість незворушна, розсудлива, здатна керувати своїми емоціями. Коли виникає необхідність, може стати хамелеоном, прийняти інший емоційний образ.

Комунікативна креативність представників з високим рівнем ініціативності в соціальних контактах характеризується легкістю в спілкуванні та незалежністю. Такі особи легко вступають в контакти з новими людьми, вміють ефективно та успішно виступати перед аудиторією, завжди підтримають розмову і є душею компанії. Вони упевнені у власній здатності зрозуміти будь-яку людину, допитливі, проявляють відкритий інтерес до людей. Вміють говорити відкрито і широко. Характеризуються такі люди емоційною зрілістю особистості, розсудливі, здатні керувати своїми емоціями. За необхідності можуть мобілізуватися в реалізації задуманого та проявляють наполегливість.

Комунікативна креативність представників з високим рівнем пасивності характеризується покірливістю, бажанням всім догодити, навіть на шкоду особистим прихильностям, не здатні відстояти власну точку зору. Такі особи мають труднощі у спілкуванні та налагодженні нових контактів. Їм важко вступити в розмову, якщо вона була розпочата без них. Вони мають одноманітність і невиразність емоцій та монотонність мовних засобів спілкування (інтонації, темпу, тону і т.д.). У них виявлений низький рівень комунікативної креативності, такі особи не реалізують власних креативних здібностей при вирішенні міжособистісних та соціальних завдань [1].

Завдяки такому аналізу легко можна встановити свій тип і визначити для себе мету поліпшення креативності комунікацій.

Отож, ми бачимо суттєву залежність комунікацій від життя індивіда в цілому. Якщо говорити про тих, хто має слабкий комунікаційний рівень, то їх потрібно вчити твердо говорити «ні» своїм звичним пунктам життя, а змінюватись набуваючи позитиву. А ті, хто готові за себе постояти, проявити свою злість та жадливий гнів мусять притамувати ці риси характеру. І загалом, для цих і інших типів існує постійне правило – вдосконалення. Жоден з нас ніколи не буде ідеальним ні по зовнішності, ні по характері, ні по мові, але і поганим бути не годиться, тому варто вчитись новому і втілювати його в реальність [4].

Список використаних джерел

1. Бодалев А. А. Личность и общение / А. А. Бодалев. – М.: Международная педагогическая академия, 1995. – 328 с.

2. Богоявленская Д. Б. Пути к творчеству / Д. Б. Богоявленская. – М.: Знание, 1981. – 96 с. 2.
3. Клейнман П. Психологія 101: Факти, теорія, статистика, тести й таке інше / Пол Клейнман. – Київ: «Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. – 240 с.
4. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі / Віктор Франкл. – Київ: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. – 160 с.
5. Хохлова Е. В. Уверенность в себе – базовое качество инновационной личности [Текст] / Е. В. Хохлова // Молодой ученый. – 2011. – Т. 2, № 6. – С. 108-110.

УДК 159.923.3

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ ДО СЕКСУ В ОСОБИСТОСТІ У ПЕРІОДІ РАНЬОЇ ДОРОСЛОСТІ **Марценюк Аліна, здобувач вищої освіти, член науково- дослідного гуртка при лабораторії психофізіології та клінічної психології РДГУ**

*Керівник: Романюк В.Л., кандидат біологічних наук, доцент,
завідувач лабораторії психофізіології та клінічної психології*

Проблеми сексуальної культури в останні десятиліття активно досліджуються представниками різних наук. Це пов'язано з тим, що глибокі зміни у праці, побуті та дозвіллі, які викликані науково-технічним прогресом, привели до якісних перетворень у відносинах між жінками і чоловіками в інтимній сфері. Колишні моральні, естетичні та правові регулятори поведінки у сексуальній сфері відмирають, а замість них поступово і суперечливо затверджуються нові, що вимагають пильного вивчення психологів, демографів, культурологів, соціологів.

При цьому розширюються вікові рамки сексуальної активності завдяки досягненням медицини, особливо сексофармакології. Відбуваються суттєві зміни в системі гендерних відносин. Відзначаються зрушення в сфері сексуальної моралі, зокрема, які пов'язані з нормалізацією гомосексуальності, визнанням сексуальних меншин, затвердженням одного з можливих форм сексуального задоволення – віртуального сексу.

Сексуальність – домінантна ознака людської екзистенції, що є підґрунтям та причиною формування найбільш потужних за силою вираження інтенцій, пов'язаних з утриманням у полі уваги, розпорядженням і оволодінням іншим як носієм власної ідентичності. Сексуальність відповідає радше психічному стану людини, тобто сукупності найтрівкіших

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету